

Το αρχαίο έθιμο της αναπαράστασης της Εις Άδου Καθόδου του Χριστού στη Σκιάθο

/ [Πεμπτουσία](#)

Το αρχαίο αυτό έθιμο όπως και την αναπαράσταση της Εις Άδου Καθόδου του Χριστού περιγράφει ο Αλέξανδρος Μωραϊτίδης στο διήγημά του Άρατε Πύλας. Με γλαφυρό τρόπο περιγράφει την περιφορά κατά την αυγή του Μεγάλου Σαββάτου, “ὅτε δὲν εἶναι οὕτε ἡμέρα οὕτε νύξ, ἢ μᾶλλον μὲ ὀλίγην ἡμέραν καὶ πολλὴν νύκτα, μὲ ὀλίγον φῶς καὶ μὲ πολλὰ ἄστρα, καμιὰ φορὰ μὲ σελήνην λειψίφωτον, ὅτε τὸ θέαμα γίνεται ὑπερκατανυκτικόν, μὲ ὀλίγας ἀηδόνας καὶ πολλὰ πρωινὰ πουλιῶν χαιρετίσματα, μὲ ὀλίγον εὐωδιάζοντα ἄρωμα πρωινὸν ἀέρα καὶ μὲ πολὺ θυμίαμα· καὶ κάτω τὸ κῦμα μελανόφαιον, ἐφ' οὗ ν' ἀντανακλῶνται τῶν ιερῶν λαμπάδων αἱ χρυσαῖ λάμψεις”.

kathodos3

Η λιτανεία διαρκεί περίπου μια ώρα. Πολλοί υποδέχονται τον Επιτάφιο θυμιάζοντας από τα σπίτια τους και η ευωδία “φθάνει ἀπὸ μακρὰν ὡς ἄρωμα αὐτῆς τῆς νυκτὸς ἀνέκφραστον”.

Με συγκίνηση καταγράφει τις παιδικές του αναμνήσεις: “Ποσάκις δακρύων ἔξ ἀγνώστου χαρᾶς ἔμεινα κρυφὰ εἰς τὴν γωνίαν ἐκεῖ κάτω ἀκίνητος, ὡς ὁ φιλάργυρος ὁ φοβούμενος μὴ κλέψωσι τὸν θησαυρὸν του· ἔμεινα νὰ βλέπω κρυφὰ - κρυφὰ τὴν τρυφερὰν αὐτὴν τοῦ Ἐπιταφίου πομπῆν, κατερχομένην ἀπὸ τὸν ἀνήφορον, εἰσπνέων βαθέως ἐν ἀσθματι ὡς ἐντὸς κήπου ἀνθέων, ὡς νὰ ἥθελον νὰ ροφήσω διὰ μιᾶς ὅλην ἐκείνην τὴν μαρμαρυγήν, ὡς νὰ ἥθελον νὰ χορτάσω ὅλην ἐκείνην τὴν ἀχόρταστον μαγείαν”.

Κατά την επιστροφή του Επιταφίου γίνεται η αναπαράσταση της καθόδου του Σωτήρος Χριστού στον Άδη. Ο Μωραϊτίδης την χαρακτηρίζει ως “συνήθεια ἀρχαιοτάτη”, γνωρίζοντας πιθανώς ότι δεν απαντάται αλλού, ούτε και στο Άγιον Όρος.

Η λιτανεία σταματά ἔξω από την βασιλική είσοδο του ναού, την οποία κρατά κλειστή ο επίτροπος, ο οποίος αναπαριστά τον Άδη. Οι Ιερείς βαστώντας στους

ώμους το Σώμα του Χριστού, αίροντας από το κουβούκλιο τον Επιτάφιο, πλησιάζουν στην κλειστή θύρα. Εκεί διαμείβεται ο διάλογος μεταξύ του Θριαμβευτή Σωτήρος Χριστού και του Άδου, μέσω των ερωταποκρίσεων του εβδόμου και ογδόου στίχου του ΚΓ' ψαλμού. “Τότε ὁ πρῶτος τῶν ἐφημερίων, προσεγγίζων εἰς τὰς πύλας κελεύει ἐπιτακτικῶς κρούων αὐτὰς καὶ κράζων: «**- Ἄρατε πύλας, οἱ ἄρχοντες ὑμῶν, καὶ ἐπάρθητε πύλαι αἰώνιοι, καὶ εἰσελεύσεται ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης!**» Ό δὲ ἔσωθεν τῶν κεκλεισμένων πυλῶν παρὰ τὰ κλεῖθρα ὑποκρινόμενος τὸν Ἅδην ἐρωτᾶ αὐθαδῶς: «**-Τίς ἐστιν οὗτος ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης;**» Ή ἐπιτακτικὴ κέλευσις ὡς καὶ ἡ αὐθάδης ἐρώτησις ἐπαναλαμβάνονται ἐκ τρίτου. Καὶ τότε τὴν τρίτην φορὰν ὁ Ἱερεὺς ὡθῶν ἴσχυρῶς διὰ τοῦ ποδὸς καὶ τῶν χειρῶν τὰς πύλας, ἀναφωνεῖ ἐν κυριαρχικῇ δυνάμει: «**- Κύριος τῶν Δυνάμεων, αὐτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῆς Δόξης!**» Καὶ ἀνοίγει βασιλικῶς καὶ αὐταρχικῶς τὰς πύλας, καὶ οὕτως εἰσέρχεται εἰς τὸν ναὸν ὁ Ἔπιτάφιος.